

Який має бути алгоритм дій суб'єктів владних повноважень у разі втрати доступу до документів чи знищення звернень/запитів у зв'язку з веденням військових дій за місцем їх розташування?

Бойові дії в приміщеннях, руйнування будівель, тимчасова окупація - це лише декілька з можливих обставин непереборної сили, що можуть істотно впливати на діяльність суб'єктів владних повноважень в часи війни. У попередніх роз'ясненнях повідомлялось, що відповідно до ст. 64 Конституції України право на звернення не може підлягати обмеженням навіть в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

Водночас, на практиці, виникає питання: яким чином можна забезпечити реалізацію вказаного права у випадку знищення звернень/запитів, втрати доступу до них?

Серед основних викликів у роботі щодо забезпечення вказаних прав в умовах війни можна виокремити:

- пошкодження системи електронного документообігу внаслідок кібератаки;
- захоплення або знищення паперових матеріалів звернень/запитів ворогом;
- втрати доступу до документів, матеріалів, інформаційних систем, необхідних для належного опрацювання звернень/запитів.

У випадку зазнання кібератаки необхідно повідомити правоохоронні органи та урядову команду реагування на комп'ютерні надзвичайні події України [CERT-UA](https://cert.gov.ua). Загальні рекомендації щодо зменшення наслідків від впливу шкідливого програмного забезпечення оприлюднено за посиланням: <https://cert.gov.ua/recommendation/2502>

Чинне законодавство України не передбачає жодного алгоритму дій на випадок війни щодо забезпечення схоронності та збереження відповідних документів, сформованих у зв'язку з прийняттям та реєстрацією звернень/запитів.

Таким чином, вважаємо за можливе рекомендувати такий алгоритм дій органам державної влади або місцевого самоврядування у разі втрати працівниками доступу до документів, необхідних для належного опрацювання звернень/запитів:

- доручити виконання запиту/звернення працівнику, який має відповідний доступ до матеріалів;
- у випадку втрати доступу до відповідних матеріалів усіма працівниками, продовжити строк розгляду звернення до 45 календарних днів (ч. 1 ст. 20 Закону України “Про звернення громадян”). Щодо запитів на інформацію - доречно [відстрочити їхнє задоволення](#) до моменту відновлення доступу до необхідної інформації (ч. 6, 7 ст. 22 Закону України “Про доступ до публічної інформації”);
- щодо звернень, розгляд яких, у зв'язку з втратою працівниками доступу до документів, неможливо здійснити впродовж 45 календарних днів, надати громадянину обгрунтовану письмову відповідь щодо неможливості належного розгляду його звернення через дію обставин непереборної сили.

Варто зауважити, що відповідно до ч. 3 ст 9 Закону № 389-VIII в умовах воєнного стану особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, не несе відповідальність, у тому числі кримінальну, за рішення, дії чи бездіяльність, негативні наслідки яких неможливо було передбачити або які охоплюються виправданим ризиком, за умови, що такі дії (бездіяльність) були необхідні для відсічі збройної агресії проти України або ліквідації (нейтралізації) збройного конфлікту.

Алгоритм дій працівників органів державної влади або місцевого самоврядування у разі знищення звернень/запитів:

- за можливості, задокументувати факт знищення та/або пошкодження матеріалів звернень/запитів, про що скласти відповідний акт;
- за погодженням із військовим командуванням в регіоні, поінформувати громадян на офіційних інформаційних ресурсах органу державної влади або місцевого самоврядування про факт знищення та/або пошкодження матеріалів

звернень/запитів з проханням повторного звернення у разі актуальності порушених у зверненні чи запиті питань;

- у разі збереження в журналах реєстрації звернень/запитів контактних даних, за можливості, поінформувати заявників та запитувачів щодо необхідності повторного звернення для розгляду та вирішення їхніх питань (у разі їх актуальності).

Варто також звернути увагу, що Національним агенством з питань державної служби підготовлено 17.03.2022 [Рекомендації щодо дій керівників державної служби, служб управління персоналом та інших державних службовців у разі захоплення населеного пункту та/або державного органу чи безпосередньої загрози його захоплення](#).

Розпорядженням Голови Верховного Суду від 13.03.2022 року № 6/0/9-223 також затверджено Рекомендації судам першої та апеляційної інстанції на випадок захоплення населеного пункту та/або суду чи безпосередньої загрози його захоплення.

Громадянам слід усвідомлювати, що в умовах воєнного стану основна діяльність посадової особи органу державної влади або місцевого самоврядування першочергово спрямована на забезпечення життєдіяльності та оборони відповідного населеного пункту, району або області, захисту безпеки населення та інтересів держави. Вирішення питань, що не стосуються воєнного стану, надання медичної допомоги, евакуації населення, може бути відкладено до моменту припинення дії обставин, які охоплюються виправданим ризиком (наприклад ліквідації військової загрози, відновлення критичної інфраструктури тощо).